

Kreivi Folke Bernadotten salamurha

Folke Bernadotte oli ruotsalainen diplomaatti, aatelismies ja humanitaarinen toimija, jonka elämä kytkeytyi tiiviisti 1900-luvun puolivälin myrskyisimpiin tapahtumiin. Vuonna 1895 Ruotsin kuninkaalliseen perheeseen syntynyt Bernadotte sai kansainvälistä tunnustusta toisen maailmansodan viimeisinä kuukausina neuvoteltuaan yli 30 000 vangin vapauttamisesta – monet heistä natsien keskitysleireiltä – johtamallaan **”Valkoisten bussien”** pelastusoperaatiolla. Hänen maineensa neutraalina, myötätuntoisena ja pragmaattisena neuvottelijana teki hänestä yhden Euroopan arvostetuimmista humanitaarisista hahmoista.

Vuonna 1948, kun vasta perustettu **Yhdistyneet kansakunnat** kohtasi ensimmäisen suuren koetuksensa Lähi-idässä, Bernadotte nimitettiin järjestön **ensimmäiseksi viralliseksi välittäjäksi**. Arabi-Israelin konflikti, joka roihahti YK:n Palestiinan jakosuunnitelman ja Israelin valtion julistuksen jälkeen, eskaloitui nopeasti täysimittaiseksi sodaksi juutalaisten ja arabien joukkojen välillä. YK etsi välittäjää, joka voisi toimia puolueettomasti molempien osapuolten välillä, nauttia kansainvälistä kunnioitusta ja hallita diplomaattista taitoa äärimmäisen epävakaassa tilanteessa. Bernadotten osoitettu neuvotteluhistoria, hänen neutraaliutensa ruotsalaisena ja sodanaikaiset humanitaariset kokemuksensa tekivät hänestä ihanteellisen ehdokkaan tähän herkälle ja ennennäkemättömälle tehtävälle.

Humanitaariset ja diplomaattiset saavutukset

Ennen osallistumistaan arabi-israelilaiseen konfliktiin kreivi Folke Bernadotte oli jo ansainnut pysyvän maineen humanitaarisena toimijana ja diplomaattina. Hänen merkittävien saavutuksensa tuli toisen maailmansodan viimeisinä kuukausina, kun hän johti rohkeaa pelastusoperaatiota, joka pelasti kymmeniä tuhansia ihmisiä natsien keskitysleireiltä. Ruotsin Punaisen Ristin varapuheenjohtajana Bernadotte käytti diplomaattisia yhteyksiään, rauhallista luonnettaan ja moraalista rohkeuttaan neuvotellakseen suoraan korkea-arvoisten natsivirkamiesten, kuten Heinrich Himmlerin – yhden Kolmannen valtakunnan vaikutusvaltaisimmista hahmoista – kanssa.

Yhdistelmällä sinnikkyyttä, taktisuutta ja strategista puolueettomuutta Bernadotte varmisti noin **30 000 vangin** vapauttamisen ja evakuoinnin Saksan leireiltä vuoden 1945 alussa. Vapautettujen joukossa oli skandinaaveja, ranskalaisia, puolalaisia ja merkittävä määrä juutalaisvankeja, jotka kohtasivat välitöntä kuolemaa natsihallinnon romahtaessa. Hänen ponnistelunsa huipentuivat rohkean pelastusoperaation, **”Valkoisten bussien”**, luomiseen.

Valkoisten bussien hanke oli logistinen ja humanitaarinen innovaatio. Bernadotte organisoi linja-autojen, kuorma-autojen ja ambulanssien saattueen – kaikki kokonaan valkoiseksi maalatut ja suurilla punaisilla risteillä merkityt – tehdäkseen niistä näkyviä

neutraaleina ajoneuvoina sodan kaaoksen keskellä. Nämä ajoneuvot kulkivat vaarallisia taistelualueita Saksassa ja miehitetyssä Euroopassa, keräsivät vankeja keskitysleireiltä kuten Ravensbrück, Dachau ja Neuengamme sekä kuljettivat heidät turvaan neutraaliin Ruotsiin. Bussien valkoinen väri valittiin tarkoituksella erottamaan ne sotilaskuljetuksista ja signaloimaan niiden humanitaarista tarkoitusta – idea, joka myöhemmin vaikutti nykyiseen käytäntöön merkitä humanitaarisia ja lääkintäajoneuvoja konfliktialueilla kansainvälisen oikeuden suojelemiseksi.

Bernadotten operaatio ei ollut vaaraton. Saattueet toimivat jatkuvan liittoutuneiden pommikoneiden hyökkäysuhan sekä paikallisten natsikomentajien vastustuksen alla. Näistä haasteista huolimatta operaatio onnistui yli odotusten, pelastaen tuhansia henkiä ja osoittaen, miten diplomaattiset neuvottelut – jopa julmimpien hallintojen kanssa – voivat tuottaa konkreettisia humanitaarisia tuloksia.

Johtajuudestaan ja rohkeudestaan Bernadotte sai kansainvälistä ylistystä moraalisen integriteetin ja käytännöllisen myötätunnon symbolina. Hänen työnsä Ruotsin Punaisen Ristin kanssa ilmentää neutraaliuden ja humanitaarisen palvelun korkeimpia ihanteita – periaatteita, jotka myöhemmin ohjasivat hänen nimittämistään Yhdistyneiden kansakuntien ensimmäiseksi välittäjäksi. Valkoisten bussien operaatio ei vain pelastanut henkiä, vaan auttoi myös luomaan perustan sodanjälkeiselle humanitaariselle oikeudelle ja nykyisille rauhanturvatoimille, merkiten Bernadotten humanitaarisen diplomatian pioneeriksi.

Nimitys YK:n välittäjäksi ja vuoden 1948 tehtävä

Toisen maailmansodan poikkeuksellisen humanitaarisen työnsä jälkeen kreivi Folke Bernadotte oli tullut kansainvälisen luottamuksen ja moraalisen auktoriteetin hahmoksi. Hänen puolueettomuutensa, diplomatian ja myötätuntonsa historia johti **Yhdistyneiden kansakuntien** nimittämään hänet **ensimmäiseksi viralliseksi välittäjäksi** – uudeksi ja ennennäkemättömäksi rooliksi kansainvälisessä diplomatiassa. Toukokuussa 1948 YK kohtasi kiireellisimmän kriisinsä: täysimittaisen sodan puhkeamisen Palestiinassa **brittien mandaatin päättymisen** ja **Israelin valtion julistuksen** jälkeen.

YK:n jakosuunnitelma vuodelta 1947 (yleiskokouksen päätöslauselma 181) ehdotti Britannian Palestiinan mandaatin jakamista kahteen itsenäiseen valtioon – yhteen juutalaiseen ja yhteen arabialaiseen – Jerusalemin ollessa kansainvälisen hallinnon alaisena. Juutalaisjohtajat hyväksyivät suunnitelman diplomaattisena voittona ja laillisena perustana valtiollisuudelle, kun taas **palestiinalaisarabit ja naapurimaiden arabivaltiot** hylkäsivät sen syvästi epäoikeudenmukaisena.

Tuolloin **palestiinalaisarabit muodostivat noin kaksi kolmasosaa väestöstä**, kun taas **juutalaiset vain noin kolmanneksen**. Silti suunnitelma osoitti **55 prosenttia Palestiinan kokonaispinta-alasta** ehdotetulle juutalaisvaltiolle, vaikka juutalaisväestö **omisti laillisesti alle 7 prosenttia maasta**. Loppuosa – enimmäkseen arabien omistamia alueita ja viljelysmaita – muodostaisi perustan arabivaltiolle, joka olisi hajanainen ja taloudellisesti heikentynyt. Palestiinalaisille ja laajemmalle arabimaailmalle tämä jako ei edustanut reilua

kompromissia, vaan eräänlaista riistoa, joka suunniteltiin koloniaalisen vetäytymisen varjossa ja kansainvälisen syyllisyyden varassa holokaustin jälkeen.

Arabi- ja palestiinalaisjohdolle YK:n päätös rikkoi sekä **itsehallinto-oikeuden periaatetta** että demografisen ja alueellisen omistajuuden elettyä todellisuutta. Se nähtiin ulkomaisen poliittisen entiteetin pakkototeutuksena maahan, jonka enemmistöväestö ei ollut siihen suostunut eikä sitä konsultoitu. Suunnitelma hajotti tehokkaasti historiallisen Palestiinan yhtenäisyyden ja arabit näkivät sen pitkän prosessin huipentumana, joka alkoi Britannian mandaatin alla ja kiihtyi sionistisen liikkeen sponsoroimien juutalaismuuttoaaltojen myötä.

Kun Israel julisti itsenäisyyden **14. toukokuuta 1948** ja arabiarabiat puuttuivat seuraavana päivänä, sotaa ei arabimaailmassa pidetty aggressiona, vaan yrityksenä vastustaa pakotettua jakoa ja puolustaa Palestiinan alueellista ja poliittista eheyttä. Juuri tähän ilmapiiriin – sotaan, siirtymään ja katkeriin historiallisiin vääryyksiin – kreivi Folke Bernadotte lähetettiin Yhdistyneiden kansakuntien ensimmäisenä välittäjänä.

Huolimatta maineestaan ja vilpittömyydestään Bernadotte kohtasi pian konfliktia ajavien ideologisten ja uskonnollisten vakaumusten täyden voiman. Monet **sionistisen liikkeen** johtajat, mukaan lukien valtavirran nationalistit ja ääriliikkeet kuten **Lehi (Stern-jengi)**, uskoivat, että koko **Eretz Israelin** maa, kuten se kuvataan heprealaisessa Raamatussa, oli juutalaisen kansan ikuinen ja jumalallisesti määrätty kotimaa. Heille tämä jumalallinen mandaatti ohitti kaiken kansainvälisen oikeuden, poliittisen kompromissin tai diplomaattisen neuvottelun. Jaon käsite – **arabivaltion** tunnustaminen millä tahansa osalla siitä, mitä he pitivät pyhänä alueena – ei ollut heidän näkemyksensä mukaan pelkkä poliittinen myönnytyks, vaan **henkinen petos**.

Tämä kompromissiton usko jumalalliseen suvereniteettiin asetti Bernadotten tehtävän suoraan ristiriitaan monien sionistijohtajien, erityisesti militantin maanalaisen, ideologisen perustan kanssa. Siitä huolimatta hän jatkoi, päättäneenä löytää yhteisen pohjan oikeudenmukaisuuden ja käytännöllisyyden väliltä. Hänen väsymättömät ponnistelunsa johtivat **ensimmäiseen tulitaukoon sodassa**, joka julistettiin **11. kesäkuuta 1948**, keskeyttäen taistelut tilapäisesti ja mahdollistaa humanitaarisen avun toimittamisen molempien osapuolten siviileille.

Tämän tulitauon aikana Bernadotte laati ensimmäisen **rauhanehdotuksensa**, jota ohjasivat oikeudenmukaisuuden ja humanitaarisen huolen periaatteet. Hän ehdotti, että **Jerusalem asetettaisiin kansainvälisen valvonnan alaiseksi** sen universaalin uskonnollisen merkityksen vuoksi; että **palestiinalaispakolaisille sallittaisiin paluu** koteihinsa tai he saisivat korvauksia; ja että **alueellisia muutoksia** tehtäisiin – osoittamalla **Galilea Israelille** ja **Negevin autiomaan arabeille** – luomaan tasapuolisempi maan jako.

Vaikka suunnitelma heijasti maltillisuutta ja vilpitöntä kompromissipyrkimystä, se hylättiin välittömästi molempien leirien toimesta. Arabihallitukset torjuivat sen implisiittisenä Israelin olemassaolon tunnustamisena, kun taas monet sionistiset ryhmittymät, erityisesti äärioikeistolainen maanalainen, tuomitsivat sen juutalaisen vaatimuksen petoksena koko Eretz Israelista. Radikaaleissa piireissä Bernadotte alettiin nähdä ei rauhantekijänä, vaan

jumalallisen kohtalon esteenä – ulkomaisena virkamiehenä, joka uskalsi puuttua siihen, mitä he pitivät raamatullisen profetian täyttymyksenä.

Siitä huolimatta Bernadotte jatkoi uskoaan siihen, että rauha oli mahdollinen, jos järki ja inhimillisuus voittaisivat ideologian ja koston. Hän säilytti uskonsa diplomatiaan, vaikka ääriyhmät alkoivat pitää hänen läsnäoloaan sietämättömänä. Traagisesti hänen sitoutumisensa rauhaan ja kansainväliseen oikeuteen johtaisi pian kuolemaan johtavaan kohtaamiseen niiden kanssa, jotka uskoivat tehtävänsä olevan Jumalan pyhittämä ja siten neuvottelujen ulkopuolella.

Folke Bernadotten salamurha

Syyskuuhun 1948 mennessä kreivi Folke Bernadotten tehtävä Palestiinassa oli asettanut hänet 1900-luvun epävakaimman konfliktin keskelle. Hänen roolinsa YK:n välittäjänä vaati puolueettomuutta, mutta puolueettomuus itsessään oli tullut sietämättömäksi sodassa, jota ajoivat eksistentiaalinen pelko ja pyhä vakaumus. Vastakkaiset osapuolet näkivät hänen rauhanehdotuksensa ei sovinnon eleinä, vaan uhkana heidän legitimitetilleen ja jumalalliselle tarkoitukselleen.

Arabivaltioille Bernadotten välitys tunnusti implisiittisesti Israelin valtion – jotain, jota he pitivät arabien ja palestiinalaisten oikeuksien hyväksymättömänä rikkomisena.

Sionistiselle liikkeelle, erityisesti sen militanttisille ryhmittymille, hänen ehdotuksensa nähtiin yrityksenä riistää maa, jonka he uskoivat olevan **jumalallisesti luvattu** juutalaiselle kansalle. Ajatus siitä, että kansainvälinen elin – tai ulkomainen diplomaatti – voisi piirtää uudelleen **Eretz Israelin** rajat poliittisen tarkoituksenmukaisuuden mukaan, oli heille eräänlainen harhaoppi.

Äärimmäisimpien näiden ryhmien joukossa oli **Lehi**, tunnettu myös **Stern-jenginä**, sionistinen maanalainen järjestö, joka oli pitkään kannattanut aseellista taistelua sekä brittien että arabien voimien karkottamiseksi Israelin maasta. Lehin jäsenet uskoivat täyttävänsä pyhän velvollisuuden vallatessaan takaisin koko raamatullisen Israelin ja hylkäsivät kaikki kompromissit, jotka tunnustaisivat arabien suvereniteetin sille, mitä he pitivät pyhänä maana. Heille Bernadotten rauhansuunnitelma – joka vaati kansainvälistä valvontaa Jerusalemiin, palestiinalaispakolaisten paluuta ja alueellisia myönnytyksiä arabeille – ei ollut diplomaattinen ponnistus, vaan petos Jumalan lupausta ja juutalaisen kansakunnan kohtaloa vastaan.

17. syyskuuta 1948 Bernadotten elämä päättyi väkivaltaisesti. Matkustaessaan YK-merkityllä saattueella **Jerusalem Katamonin kaupunginosassa**, ranskalaisen YK-upseerin **eversti André Serotin** seurassa, hänet väijyttiin Lehin militanttien toimesta, jotka olivat pukeutuneet israelilaisiksi sotilaiksi. Kun ajoneuvot hidastivat tiesululla, yksi hyökkääjistä – myöhemmin tunnistettu **Yehoshua Coheniksi** – lähestyi Bernadotten autoa ja ampui useita laukauksia lähietäisyydeltä, tappaen sekä Bernadotten että Serotin välittömästi.

Salamurha järkytti maailmaa. Bernadotte oli aseeton, matkusti kansainvälisen oikeuden suojassa ja oli mukana vain humanitaarisessa ja diplomaattisessa tehtävässä. Hänen

murhansa edusti paitsi hyökkäystä miestä vastaan, myös hyökkäystä Yhdistyneiden kansakuntien auktoriteettia ja haurasta kansainvälisen rauhanturvaamisen ihannetta vastaan.

Välittömästi tapahtuman jälkeen **Israelin väliaikainen hallitus**, David Ben-Gurionin johdolla, tuomitsi julkisesti tappamisen ja kielsi Lehin ja Irgunin, toisen suuren maanalaisen miliisin. Vastaus jäi kuitenkin vajaaksi täydellisestä vastuunkannosta. Vaikka useita Lehin jäseniä pidätettiin, ketään ei koskaan tuomittu rikoksesta. Muutaman vuoden sisällä järjestölle myönnettiin **armahdus**, ja jotkut sen entisistä jäsenistä saivat paikkoja Israelin hallituksessa.

Kansainvälisesti Bernadotten salamurha herätti **raivoa ja surua**, erityisesti Ruotsissa ja Yhdistyneissä kansakunnissa. **YK:n yleiskokous** antoi hänelle juhlallisen kunnianosoituksen, ja hänen kuolemansa kannusti ponnisteluja luoda jäsennellympää rauhanturvaamista ja YK-henkilöstön suojelua konfliktialueilla. Poliittisesti hänen tehtävänsä jäi kuitenkin kesken. Hänen sijaisensa **tohtori Ralph Bunche** jatkoi myöhemmin hänen työtään ja neuvotteli menestyksekkäästi **vuoden 1949 aseleposopimukset**, josta Bunche sai Nobelin rauhanpalkinnon.

Monille historioitsijoille Bernadotten salamurha symboloi **pyhän nationalismin ja kansainvälisen diplomatian** yhteentörmäystä – jumalalliseen oikeuteen juurtuneen maailmankuvan ja kompromissiin sekä humanitaariseen oikeuteen perustuvan välillä. Hänen kuolemansa paljasti moraalisen suostuttelun rajat militantin ideologian edessä ja vaaran, jota ne kohtaavat, jotka yrittävät välittää yhteensopimattomien absoluuttien välillä.

Kreivi Folke Bernadotten perintö elää paitsi hänen salamurhansa tragediassa, myös ihanteissa, joiden puolesta hän seiso: järki fanaattisuuden sijaan, laki väkivallan sijaan ja usko siihen, että jopa maailman jakautuneimmissa paikoissa rauha on moraalinen pakko, jonka puolesta kannattaa kuolla.

Jälkipyykit ja perintö

Kreivi Folke Bernadotten salamurha 17. syyskuuta 1948 lähetti shokkiaallot kansainväliseen yhteisöön. Se oli ensimmäinen kerta, kun vasta perustetun **Yhdistyneiden kansakuntien** edustaja murhattiin tahallisesti rauhantehtävän aikana. Monille tappaminen symboloi kansainvälisen oikeuden haurautta aikakaudella, joka vielä toipui maailmansodasta ja kansanmurhasta. Se paljasti myös jännitteet nousevan Israelin valtion – joka juurtui nationalistiseen ja uskonnolliseen suvereniteetin visioon – ja Bernadotten ilmentämien globaalien rauhan, neuvottelun ja vastuullisuuden ihanteiden välillä.

Ruotsissa Bernadotten kuolema otettiin vastaan syvällä surulla ja suuttumuksella. Hän oli ollut kansallinen sankari – ihailtu sodanaikaisista humanitaarisista ponnisteluistaan ja pidetty moraalisenä äänenä globaaleissa asioissa. Ruotsalaiset sanomalehdet tuomitsivat salamurhan julmuutena ja vaativat oikeutta. Ruotsin hallitus jätti viralliset vastalauseet Israelille ja Yhdistyneille kansakunnille, mutta diplomaattinen varovaisuus pian hillitsi raivoa. Israelin valtiollisuuden alkuvuosina harvat kansakunnat halusivat vaarantaa

suhteet nuoreen maahan, ja Ruotsi antoi asian lopulta haihtua historiaan ilman lisäkonfrontaatiota.

Yhdistyneet kansakunnat vastasivat Bernadotten salamurhaan vahvistamalla sitoutumisensa rauhanturvaamiseen ja edustajiensa suojelemiseen konfliktialueilla. Hänen sijaisensa **tohtori Ralph Bunche**, amerikkalainen diplomaatti ja tutkija, nimitettiin jatkamaan Bernadotten tehtävää. Bunche kärsivälliset neuvottelut tuottivat **vuoden 1949 aseleposopimukset**, jotka määrittelivät tulitaukolinjat Israelin ja sen arabinaapureiden välillä. Tästä saavutuksesta Bunche sai **Nobelin rauhanpalkinnon**, ensimmäisenä afroamerikkalaisena. Silti tunnustettiin laajasti, että hänen menestyksensä lepäsi Bernadotten työn ja uhrauksen luomalla perustalla.

Israelissa vastaus oli ristiriitaisempi. Väliaikainen hallitus tuomitsi salamurhan julkisesti ja kielsi vastuulliset ääriryhmät, mutta oikeuden tavoittelu oli rajallista. Vaikka **Lehin** jäseniä pidätettiin, ketään ei koskaan syytetty Bernadotten murhasta. Muutaman vuoden kuluttua yleisen armahduksen myötä Lehin entiset jäsenet vapautettiin oikeudellisista seurauksista, ja jotkut saivat paikkoja Israelin julkisessa elämässä – tunnetuimmin **Yitzhak Shamir**, joka myöhemmin tuli **Israelin pääministeriksi**.

Ehkä silmiinpistävin ironia on, että **Yehoshua Cohen**, Lehin militantti, joka tunnistettiin Bernadotten ja eversti André Serotin tappaneeksi ampujaksi, tuli **David Ben-Gurionin**, Israelin perustavan pääministerin, läheiseksi ystäväksi ja henkilökohtaiseksi henkivartijaksi. Cohen asettui myöhemmin Negevin kibbutsiin **Sde Boker**, minne Ben-Gurion jäi eläkkeelle; he asuivat vierekkäin vuosia, kävelivät ja keskustelivat päivittäin. Se, että YK:n ensimmäisen rauhanylittäjän salamurhaaja päätyi vartioimaan miestä, joka rakensi valtion, joka tuomitsi tappamisen, paljastaa Israelin alkuaikojen moraalisen tekopyhyden.

Bernadotten salamurhan moraaliset ja poliittiset seuraukset kaikuavat edelleen. Hänen kuolemansa paljasti, miten **uskonnollinen nationalismi**, kun se sulautuu poliittiseen valtaan, voi tehdä kompromissit mahdottomiksi ja muuttaa välittäjät vihollisiksi. Bernadottelle diplomatia oli humanitaarisuuden jatke – usko siihen, että dialogi ja empatia voivat voittaa vihan ja pelon. Hänen salamurhaajilleen ja heitä inspiroineelle ideologialle maa itsessään oli pyhä, ja neuvottelu vastasi jumalallisen oikeuden luovuttamista. Tämä vastakkainasettelu **universaalin moraalin ja pyhän nationalismin** välillä kaikuisi myöhemmissä Lähi-idän konflikteissa ja on edelleen yksi rauhanrakentamisen kestävä haaste.

Huolimatta kuolemansa tragediasta Bernadotten perintö elää instituutioissa ja ihanteissa, joita hän auttoi muovaamaan. Hänen humanitaariset innovaationsa – kuten **Valkoiset bussit** ja hänen vaatimuksensa avustusoperaatioiden puolueettomuudesta – olivat edelläkävijöitä nykyisessä käytännössä merkitä humanitaarisia ajoneuvoja ja henkilöstöä kansainvälisen oikeuden suojelemiseksi. Hänen palveluksensa YK:n välittäjänä loi perustan tuleville **YK:n rauhanturvaoperaatioille**, asettaen ennakkotapauksia puolueettomuudelle, humanitaariselle pääsyle ja diplomatian käytölle aktiivisilla sota-alueilla.

Kreivi Folke Bernadotte muistetaan tänään paitsi poliittisen ääriliikkeen uhrina, myös **moraalisen rohkeuden ja kansainvälisen omantunnon symbolina**. Hänen elämänsä yhdisti humanitaarisen avun ja globaalin diplomatian maailmat, ja hänen kuolemansa korosti riskejä, joita ne kohtaavat, jotka seisovat väkivallan ja rauhan välissä. Vaikka hänen tehtävänsä Palestiinassa jäi kesken, periaatteet, joiden mukaan hän eli – myötätunto, puolueettomuus ja horjumaton usko ihmishengen arvoon – ovat edelleen elintärkeitä kaikille rauhanponnisteluille aikamme.

Johtopäätös

Kreivi Folke Bernadotten salamurha vuonna 1948 ei ollut vain miehen vaientaminen, vaan myös symbolinen isku rauhan ja moraalisen diplomatian ihanteille, joita hän edusti. Hänen kuolemansa merkitsi yhtä Yhdistyneiden kansakuntien ensimmäisistä ja tuskallisimmista epäonnistumisista yrityksessä välittää sodanjälkeisessä maailmassa, joka vielä kamppaili oikeuden ja inhimillisyyden ylläpitämiseksi. **Ruotsille** menetys oli syvästi henkilökohtainen. Bernadotte oli ollut kansallinen sankari – aatelissyntyinen mies, joka käytti asemaansa ja vaikutusvaltaansa muiden palvelemiseen. Israelin kieltäytyminen saattamasta hänen salamurhaajiaan oikeuden eteen jätti haavan **ruotsalais-israelilaisiin suhteisiin**, joka ei ole koskaan täysin parantunut. Tähän päivään asti suhteet ovat viileät, ja **Ruotsin kuninkaallinen perhe ei ole koskaan tehnyt virallista vierailua Israeliin**, hiljainen todiste tuon rikoksen kestävästä varjosta.

Silti Bernadotten muisto ei kuulu vain Ruotsille. Sitä muistavat ja kunnioittavat myös **palestiinalaiset**, jotka näkivät hänessä yhden harvoista kansainvälisistä hahmoista, joka oli valmis kohtaamaan kotimaassaan tapahtuvan tragedian. Kun **Nakba** – palestiinalaisten massasiirtymä vuonna 1948 – repi satoja tuhansia kodeistaan, Bernadotte seiso i lähes yksin maailman diplomaattien joukossa vaatiessaan heidän **paluuoikeuttaan** ja tuomitsemassa pysyvän maanpaon epäoikeudenmukaisuutta. Hänen ehdotuksensa, jotka juontuivat oikeudenmukaisuudesta ja humanitaarisesta periaatteesta, tarjosivat siirtymään joutuneille vision arvokkuudesta ja palautuksesta, joka on vielä toteutumatta.

Hänen myötätuntonsa ja rohkeutensa tunnustukseksi **Gazan kaupungin** asukkaat nimesivät kadun hänen kunniakseen: **Kreivi Bernadotten katu** (شارع كونت برنادوت), sijaiten eteläisessä **Rimalin** kaupunginosassa. Yksinkertainen sininen kyltti, kirjoitettu sekä arabiaksi että englanniksi, seiso i vuosikymmeniä hiljaisena kunnianosoituksena ruotsalaiselle välittäjälle, joka kuoli yrittäessään tuoda rauhaa heidän maahansa. Se symboloi paitsi kiitollisuutta, myös muistamista – siltaa Bernadotten moraalisen vision ja kansan jatkuvan oikeuden tavoittelun välillä.

Tänään tuo katu – ja suuri osa sitä ympäröivästä Gazan kaupungista – on raunioina. Vuodesta **2023** alkanut Gazan tuho on redusoinut Rimalin kaupunginosan raunioiksi. Kreivi Bernadotten kadun tuho on enemmän kuin kyltin menetys; se on muiston pyyhkiminen ja peili kärsimykselle, jota Bernadotte kerran yritti estää.

Tässä kuvassa on traaginen symmetria: mies, joka ylitti taistelulinjat pelastaakseen vainotut, muistetaan kadulla, joka on nyt haudattu sodan raunioiden alle. Silti jopa raunioissa hänen nimensä elää – kuten se elää Ruotsissa, Yhdistyneissä kansakunnissa ja

niiden sydämissä, jotka vielä uskovat hänen tehtävänsä. Kreivi Folke Bernadotten perintö kuuluu kaikille, jotka kunnioittavat rohkeutta, myötätuntoa ja vakaumusta siitä, että rauha, kuinka hauras tahansa, on velvollisuus koko ihmiskunnalle.

Lähteet

- **Bernadotte, Folke.** *To Jerusalem.* London: Hodder & Stoughton, 1951.
- **Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokous.** *Päätöslauselma 181 (II): Palestiinan tuleva hallinto.* 29. marraskuuta 1947.
- **Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvosto.** *S/773: Yhdistyneiden kansakuntien Palestiinan välittäjän kreivi Folke Bernadotten edistymisraportti, toimitettu päätöslauselman 186 (S-2) 14. toukokuuta 1948 mukaisesti.* 16. syyskuuta 1948.
- **Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokous.** *Päätöslauselma 194 (III): Palestiina – Yhdistyneiden kansakuntien välittäjän edistymisraportti.* 11. joulukuuta 1948.
- **Bunche, Ralph.** *Valikoidut paperit Palestiinan konfliktista, 1947–1949.* New York: Yhdistyneiden kansakuntien arkistot, 1950.
- **Segev, Tom.** *One Palestine, Complete: Jews and Arabs Under the British Mandate.* New York: Henry Holt, 2000.
- **Morris, Benny.** *1948: A History of the First Arab–Israeli War.* New Haven: Yale University Press, 2008.
- **Horne, Edward.** *A Job Well Done: The Story of the White Buses.* Tukholma: Ruotsin Punainen Risti, 1949.
- **Peretz, Don.** *The Arab–Israeli Dispute.* New York: Facts On File, 1996.
- **Ruotsin ulkoministeriö.** *Muistokunnianosoitus kreivi Folke Bernadottelle, 1895–1948.* Tukholma: Valtion painatus, 1949.
- **Khalidi, Walid (toim.).** *From Haven to Conquest: Readings in Zionism and the Palestine Problem until 1948.* Washington, D.C.: Institute for Palestine Studies, 1971.
- **Pappé, Ilan.** *The Ethnic Cleansing of Palestine.* Oxford: Oneworld Publications, 2006.
- **Yhdistyneiden kansakuntien tiedotustoimisto.** *“Count Folke Bernadotte: In Memoriam.”* New York, 1949.